

S obzirom na navedeno, predsjednik vijeća upućuje publiku i predstavnike medija da napusti sudnicu jer će biti ispitivanje uspostavljanje video veze u drugu državu biti obavljeno izvanraspravno.

U sudnici su prisutne osobe navedene na početku ovog zapisnika: sudsko vijeće, zastupnik optužbe, punomoćnik oštećenika, I i II optuženici, branitelji I i II optuženika.

Uspostavlja se video veza pa se utvrđuje da su na Okružnom sudu u Beogradu, Vijeće za ratne zločine prisutni: istražni sudac tog suda Milan Dilparić, koji je prisutan tijekom ispitivanja svjedoka sukladno članku 9. stavak 5. a. Drugog dodatnog protokola uz Evropsku konvenciju o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima, svjedok Žarko Vojvodić.

Pristupa se ispitivanju svjedoka Žarka Vojvodića

Svjedok **ŽARKO VOJVODIĆ**, sin Đure, rođen 19.10.1956. g. u Donjem Lapcu, po zanimanju bravar, s prebivalištem u [REDACTED], nesrodan s I i II optuženicima.

Predsjednik vijeća upozorava svjedoka u smislu članka 324. stavak 1. ZKP-a da je dužan iznijeti sudu istinu i sve što mu je o predmetu poznato te ga upozorava da je lažno svjedočenje kazneno djelo, a u smislu članka 236. ZKP-a da nije obavezan odgovarati na pojedina pitanja ako je vjerovatno da bi time izložio sebe ili svoga bliskog rođaka teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili kaznenom progonu.

Svjedok izjavljuje da je upozorenje razumio te iskazuje:

„Kada mi je predočeno zbog čega sam pozvan, mogu reći da sam u 09. mjesecu 1993. godine bio kao srpski vojnik na položaju u Malom Kraju. ja sam bio komandant voda. Napad Hrvatske vojske počeo je 09.09.1993. godine i mi smo se pokušali izvući i jedan dio voda je otišao na jednu, a drugi dio na drugu stranu. U ovom dijelu gdje sam bio ja, samnom su bili vojnici Dane Tišma, Stevo Uzelac, Vladimir Divjak, Stanko Despić, Željko Popović, Đuro Mrđa i ja. Mi smo svi zarobljeni 10.09.1993.g. između 14 i 16 sati, a zarobljeni smo kod jednog brda koje je bilo 500-1000 metara daleko od Malog Kraja gdje smo bili. Iz Malog Kraja mi smo htjeli doći do Debele Glave, ali do tamo nismo došli jer smo bili zarobljeni. Mi smo imali uniforme, neki su imali stare uniforme bivše JNA, sivo-maslinaste, neki su imali šarene, a ja sam na sebi imao vojničke hlače s naramenicama. Nas sedmorica smo bili naoružani. Mi smo u jednom trenutku naišli na nekakvih 40-60 hrvatskih vojnika, koji su bili od nas udaljeni 50-70 metara, a neki od njih su bili možda i bliže. Sa naše strane mi smo ispalili par metaka, a čuli smo da hrvatski vojnici viču: „Bacite oružje i predajte se“. Naredili su nam da oružje bacimo i da se odmaknemo i naredili su nam da legnemo. Mi smo to i učinili, bacili smo oružje, odmakli smo se 10-tak metara i legli. Dok smo ležali ja sam primijetio da prema nama leti ručna bomba, viknuo sam: „pazi bomba“ i ta bomba je eksplodirala i nakon toga su doletjele dvije ili tri bombe. Od tih bombi nismo bili ozlijeđeni jedino Stanko Despić i ja, ostali su bili pogođeni od krhotina bombi, ali su bili živi. U tom času je sišla hrvatska vojska do nas. Ja ne mogu reći sa sigurnošću koja jedinica hrvatske vojske je to bila, oni su imali šarene maskirne uniforme, ne znam čak jesu li bili policajci ili nisu, ali znam da su kasnije moji kolege

pričali da su ti ljudi iz Rijeke. Čim su hrvatski vojnici došli do nas, počeli su nas tući. Na mene je jedan skočio na leđa jer sam ležao kao što su naredili, udario me puškom po glavi, leđima, svuda po tijelu sam dobivao udarce. Udarali su me čizmama u lice i glavu.

Na sedam do deset metara od mene ležao je Stanko Despić, a ja sam vidio dva ili tri hrvatska vojnika kako Despića udaraju nogama i oružjem. Tu se posebno isticao jedan vojnik kojeg su zvali „Mujo“ ili „Haso“. Ja ne znam zašto je taj vojnik se isticao, znam da je Despić rodom iz Teslića, možda ga je taj vojnik prepoznao. Napominjem da je Despić radio u Donjem Lapcu i zato je bio vojnik tamo. To maltretiranje i tučenje tamo, trajalo je više od pola sata, a onda su nas svezali žicom i prebacili u Divoselo. U Divoselu su nas zatvorili u jednu prostoriju za koju mislim da je bila sušara za meso i tamo su ulazili hrvatski vojnici i udarali nas svim i svačim. Despić je davao znakove života, a kad su nas transportirali kamionom, onda su ga nosili Mrđa i Popović jer Despić nije mogao hodati sam. Htio bi samo napomenuti da smo Tišman i ja doveli Despića do sušare i tamo ga stavili. Tamo smo u Divoselu bili možda sat ili sat i pol. Mene je jedan vojnik udario nogom u glavu. Despić je ležao nepomično, disao je, ali to je sve što sam mogao primijetiti jer su nam vojnici naredili da se ne smijemo okretati i ako bi se okrenuli, oni bi nas udarili.

Nakon toga su nas kamionom prebacili u Gospić, a tukli su nas i kod ulaska u kamion. Bili smo mučki prebijani. Kad smo izlazili iz kamiona, također su nas tukli i dobili smo batine. Nakon što su nas iskricali, ja sam na koljenima vukao Despića po zemlji gdje je bilo stakla, a onda smo uvedeni u jednu prostoriju za koju mislim da je bila kuglana i tamo su nas zavezali za nekakve željezne cijevi. Dok smo bili u toj kuglani, ulazili su vojnici pa čak i civili koji su nas tukli. Od tih batina ja sam pao u nesvijest, a kad sam dolazio svijesti, vidio sam da me jedan hrvatski vojnik polijeva vodom. Poslije smo opet svi bili tučeni i nekakvim palicama, a onda je jedan vojnik i jedan policajac su došli i istjerali su sve ostale van i rekli im da nas ne smiju udarati. Nakon toga je došao doktor, koji se tamo zadržao maksimalno 10 minuta. Despić je ležao na betonu i nas su prebacili u Otočac, a Despić je tamo ostao. To je bilo zadnji puta da sam vidio Stanka Despića. Ne znam što je kasnije bilo s njim.

Nas ostale su prebacili u Otočac, mislim u kasarnu i u Otočcu, želim naglasiti da je ponašanje vojnika i osoblja bilo izuzetno korektno. U Otočcu smo prespavali noć, ujutro smo bili ispitivani, između 9 i 11 sati, a onda smo kamionom prebačeni u kasarnu u Rijeku.

U kasarni u Rijeci bio je opći kaos, sva vojska je na nas nagrnula, udarali su nas nekakvim palicama, puškama, tukli nogama, vikali da nam jebu majku četničku. Izvukli su nas jednog po jednog i tukli. Sjećam se da su trojica vojnika u uniformama me skinuli do gola, udarali me, ja sam pao u nesvijest, a nakon toga su me polijevali vodom. Glava mi je bila sva natečena. Sjećam se da je došao i Međunarodni crveni križ, mislim da se ta žena zvala Klaudija Ritz i pitala me kako mi je glava.

Sjećam se da su nas odveli u jednoj kupatilo, skinuli do gola i onda nas prali hladnom vodom, mlaz je bio jak, tako da smo mi padali na pod.

Jedan dan su nas i ispitivali i kod tog ispitivanja ja se sjećam da je taj koji nas je ispitivao rekao neka odvedu mene, Mrđu i Divjaka i da nas ubiju. U taj čas je ušao

jedan hrvatski vojnik i rekao je: „Evo crvenih“. Kasnije sam shvatio da je na to mislio na Međunarodni crveni križ. Ja sam dobio i broj 4008. Kasnije su nas odvojili i još posebno ispitivali. Sveukupno sam u toj kasarni bio tri ili četiri dana, a onda sam prebačen u zatvor u Rijeku u ulice Vile Roma. Samnom u ćeliji bio je Đuro Dmitrović koji je iz Divosela i tamo je bio vojnik, a prije rata je radio kao policajac upravo u tom zatvoru. Tretman u Rijeci bio je izuzetno korektan, a da nije bio takav, pitanje je jel bi ja ostao živ. Od onih batina i maltretiranja, udaraca, ja sam imao slomljen nos, imao sam po sebi posjekotine, krv mi je išla iz nosa, a bio sam krvav i tamo gdje sam udaran, a krv mi je išla i iz ušiju, stolica mi je bila krvava, a i mokraćna je bila krvava i bio sam odveden u bolnicu. Sjećam se da je doktor rekao zatvorskom stražaru da mij skine lisice, on me liječnički obradio, sredio mi nos i lice. U Rijeci dok sam bio, dobio sam samo jedan udarac, ali to je bilo podnošljivo. Nakon 25 ili 26 dana prebačen sam u Karlovac i tamo sam bio u zatvoru sve do 19.12.1993. godine kada sam razmijenjen kao ratni zarobljenik kod Otočca u mjestu Markovac.

Htio bih dodati da ja od tih udaraca imam oštećenje bubrega, slomljena rebra, a bio sam tučen i po spolnim organima od čega i dan danas imam posljedice“.

Na pitanje zamjenika Glavnog državnog odvjetnika, Antuna Kvakana, svjedok odgovara:

„Kada mi zastupnik optužbe predočava moj iskaz 05.05.1998. (strana 3, drugi odlomak odozgo) gdje sam rekao da sam ja zadržao osmoricu ljudi, a danas sam rekao da smo zarobljeni semorica, mogu reći da je točno i jedno i drugo. Naima, isprva nas je bilo osmorica, ali onda je Pjević Branko sam otišao na drugu stranu i nas smo doista zarobljeni sedmorica.

Dalje, odgovaram da poznajem Nikolu Stojisavljevića, on je bio u mom vodu i koliko sam čuo, on je poginuo. Ono što znam o pogibiji Nikole Stojisavljevića ja sam doznao od zarobljenog hrvatskog vojnika Johana Tildera“.

Potom predsjednik vijeća preuzima ispitivanje svjedoka, a na okolnosti razgovora sa Johanom Tilderom, pa svjedok navodi:

„Kada sam izašao iz zatvora i kada sam razmijenjen, ja sam doznao da se u Korenici nalazi zarobljen Tilder, a igrom slučaja sam čuo da on bi mogao nešto znati o mojim zarobljenim suborcima. Ja sam otišao kod njega u zatvor jer je on bio zarobljen i htio sam čuti što je bilo s tim mojim vojnicima. Ne znam točno kad sam s njim razgovarao, ali to je bilo možda par mjeseci nakon što sam razmijenjen. Sjećam se da sam s njim razgovarao u jednoj prostoriji. Ja sam na sebi imao šarenu uniformu, a u prostoriji je bio zapisničar i još dva oficira. Ono što je Tilder meni odgovarao, ovaj zapisničar je pisao. Ja sam s njim razgovarao više od tri sata“.

Predsjednik vijeća potom donosi:

r j e š e n j e

Kod daljnjeg ispitivanja svjedoka mora se voditi računa o tome da okolnosti koje je svjedok Vojvodić saznao od Johanesa Tildera u opisanim okolnostima ne mogu biti predočavane, a niti svjedok Vojvodić smije biti ispitivan na okolnosti što je saznao

od Tildera jer iz okolnosti tog ispitivanja jasno proizlazi da je riječ o ispitivanju osobe koja je bila lišena slobode pri čemu su tijela kaznenog progona obavljala radnju koja odgovara obavijesnom razgovoru, a ta saznanja po ZKP-u ne mogu biti dokaz u kaznenom postupku.

Na daljnja pitanja zamjenika Glavnog državnog odvjetnika, Antuna Kvakana, svjedok odgovara:

„u jednom trenutku kada smo se povlačili, mi smo bili udaljeni od hrvatskih vojnika zračne linije 100-150 m, ja sam dobro čuo urlike hrvatskih vojnika, koji su vikali: „evo ih, hvataj ih žive, kolji, davi“.

Dalje, odgovaram da sam ja bio pripadnik 103. lapačke brigade, mislim da je komandant u 09. mjesecu bio Mirković. Ne znam tko je bio Jovo Kordić, ali sam znao jedno Kordića koji je bio, mislim, Major u Divoselu. U mom vodu mi smo imali samo pješadijsko naoružanje i jedan minobacač od 60 mm. Ja znam da je na području Divosela bilo tenkova i teške artiljerije, ali ne znam točno gdje je to bilo smješteno.

U 11, sati predsjednik vijeća određuje prekid radi dnevnog odmora, a u 11,15 određuje nastavak.

Nastavljeno u 11,15 sati.

U sudnici prisutni svi isti kao i prije prekida, a u sudnici Okrižnog suda u Beogradu, Vijeća za ratne zločine također prisutni svi isti kao i prije prekida.

Nastavlja se ispitivanjem svjedoka Žarka Vojvodića.

Na pitanje punomoćnika oštećenika, odvjetnika Dragana Jovanića, svjedok odgovara:

„Ja imam medicinsku dokumentaciju o svojim povredama, bio sam na pregledu na Vojno-medicinskoj akademiji i na klinici, a podnio sam i zahtjev za invalidninu“.

Na pitanje braniteljice I optuženika, odvjetnice Jadranke Sloković, svjedok odgovara:

„Ja sam u Gospiću bio u kuglani par sati, tri ili četiri sata.

Zarobljavanje, Divoselo i Gospić sve je bilo 10.09.1993., a u Otočac sam prebačen tijekom noći 10. na 11.09.1993.

Svi koji su bili samnom zarobljeni razmijenjeni su kad i ja. Već sam rekao da ne znam jesu li ljudi koji su nas zarobili bili vojnici ili policajci, ali mi je poslije Vladimir Divjak rekao da su to bili policajci iz Rijeke. U Gospiću ja nisam bio ispitivan od bilo koje službene osobe“.

Branitelji II optuženika te I i II optuženici navode da nemaju pitanja.

Na pitanje predsjednika vijeća, svjedok odgovara:

„Kada mi predsjednik vijeća predočava moj iskaz koji sam dao haškim istražiteljima (strana 4., 2. odlomak odozdo – list 688) gdje stoji da sam rekao da nas je zarobila grupa hrvatskih vojnika iz Rijeke, a danas sam spominjao i policiju, odgovaram da sam policiju spomenuo zato što mi je to rekao Divjak nakon što smo razmijenjeni. Kada mi predsjednik vijeća predočava da je razmjena bila 1993. i da mi je tada to Divjak rekao, a da je razmjena bila 1998., ponavljam da ja ne znam je li to bila policija ili ne, znam da je bila hrvatska vojska i tako sam i rekao.

Kada mi je dalje predočeno da sam vezano uz pogibiju Stanka Despića rekao da nije bio ubijen pušanim hicima već premlaćen na smrt (list 691, treći odlomak odozgo), a danas sam iznio više detalja, navodim da sam ja haškim istražiteljima odgovarao ono što su me pitali. Danas sam iznio detalje i vezano uz Despića, a i vezano uz ovo što smo bili tučeni, uključujući i mene. Predočeno mi je da ranije nisam spominjao da sam i ja bio tučen pa navodim da to nisam niti bio pitan.

Htio bih na kraju dodati da dok sam bio u zatvoru u Karlovcu i Rijeci, većina ljudi tamo je posao obavljala korektno, nisu nas maltretirali i gnjavili već su to radili samo pojedinci“.

Nema primjedbi na iskaz svjedoka.

Svjedok **NIKOLA BULJ**, sin Jove, rođen 10. studenog 1952. godine u Brunu, općina Gračac, radnik, s prebivalištem u Ođacima, Zmaj Jovina 8, nesrodan s I i II optuženicima.

Predsjednik vijeća upozorava svjedoka u smislu članka 324. stavak 1. ZKP-a da je dužan iznijeti sudu istinu i sve što mu je o predmetu poznato te ga upozorava da je lažno svjedočenje kazneno djelo, a u smislu članka 236. ZKP-a da nije obvezan odgovarati na pojedina pitanja ako je vjerojatno da bi time izložio sebe ili svoga bliskog rođaka teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili kaznenom progonu.

Svjedok izjavljuje da je upozorenje razumio te navodi:

„Kada mi je predočeno zbog čega sam pozvan, ja mogu reći da sam bio srpski vojnik koji je zarobljen negdje oko Čitluka. Ja sam imao oružje i uniformu i nakon što je počeo napad ja sam lutao kroz šumu. U jednom trenutku upao sam na jedno mjesto i tamo su bila dva hrvatska policajca. Znam da su bili policija iz Rijeke jer im je to pisalo na rukavu. Viknuli su „ruke u vis“ i ja sam se predao. Njih dvojica su prema meni postupali korektno, nisu me dirali, ali su me odveli i predali hrvatskoj vojsci. Hrvatski vojnici su me tukli i mučili. O tome mi je teško pričati i ne želim se toga prisjećati, ali bilo je tučnjave, batina, udarali su me kundacima, nogama, objesili su me o kanap za ruke uz jednu kuću. Natjerali su me da zakopavam mrtvog konja. Ponavljam da se ne volim podsjećati svih detalja, a sjećam se da su mi razbili staklo na glavi i da su mi pokvareno mlijeko iz tetrapaka prolili po glavi.

Kada mi predsjednik vijeća predočava da se navodi u optužnici da sam navodno udaran bičem po leđima, da mi je posipana sol po krvavim leđima te da mi je na glavu stavljena šajkača i da sam bio ponižavan, odgovaram da je sve to točno.